

Als voorbeeld van niet-materialistische geschiedschrijving kan Jaurès dienen (zie zijn theev. bewaren in discussie Guesde, brochure *Idealisme et Matérialisme*; zie daar de als laatste argumenten). Hier ~~is~~ zijn belangrijkste geschiedeniswerk komt het byzondere van zijn methode ^{uit} uitvloeiend van zijn geheele denkricht. Met de grootste uitvoerigheid behandelt hy de parlementaire debatten, haalt lange stukken uit de redevoeringen aan, ~~oms~~ ^{oms} aangevuld met stukken uit krantenartikelen van de leiders. Daarnaast ^{worden} ~~de~~ volksbewegingen ^{afgedaan} kort, evenwode oorlogsfeiten, als of dese wel onvermijdelijke maar toch minder regelmatige, abnormale tanschen voorvallen. De groote politieke leiders staan in het middelpunt: men ziet hier de voortloper van de groote parlamentsman voor zijn vroegere kollega's; en waar hy hun enthousiasme, hun grootsche krachtige formuleeringen van de nieuwe principes der revolutie naar voren haalt, is hy op zijn best, daar leeft hy zelf geestdriftig met hen mee. Maar bitter beklagt hy dan hun strijd, hun naijver, hun onderlinge haat: was die persoonlijke eervucht, die haat, die bitterheid er niet geweest, hoe heerlijk had het beoefde Frankryk zich onder de eensgezinde samenwerking van zulke krachten kunnen ontwikkelen! Maar de yverzucht van Proust, ^{en} van de andere grondyn tegen de groeiende populariteit van Danton en Robespierre, de felte haat van Robespierre tegen ieder die hem in de weg naar de macht stond, zy waren oorzaak van de verlamming, de Burgeroorlog, de Terreur en alle ellende. De persoonlijke yverzuchten, de persoonlijke karakterfouten der leiders, zie daar de dryfkracht der historie by Jaurès. Het hy niet ziet, is wat daarachter als ~~dryf~~ ^{dryf} dryvende kracht stond. Hy zag de klassen niet. Hy zag niet, hoe elk dezer mannen de woordvoerder, de verkondiger, de banier, draager in zijn persoon was van ^{een} klasse, en hoe de diepste wil, de hartbloet, de ^{wordels} ~~stroom~~ bestaan en macht van deze klassen in hun worden gromt en

laait, in hun daden van strijd staat en treft. In Brissot is het met de
zure afgunst tegen opkomende ^{populaire} mededingers, die hem bitter doet uitbarsten
of vol machteloze woede verlamt. Het is ~~de~~ de rijke, welvarende
bourgeoisie ^{de bezitters}, der groote zaken, die zich reeds als heerschende klasse zag,
en die nu het kleinburgerdom als politieke macht naast zich ziet
opkomen en naar de heerschappij streven. Zy zou zich graag met de koning
verzoend hebben, als deze eerlyk bereid was een konstitutioneel vorst te zijn,
om gezamenlyk een vaste heerschappij over de volksman a uit te oefenen.
Maar de koning was te zeer in feudaal aristocratische opvatting bevangen;
ook hy was, met zyn hof, exponent van een klasse, die met alle middelen van
slimheid, bedrog en geweld haar ~~baas~~ aan verdedigde; hy werkte samen met
de invallende Duitsche legers en hy dacht slechts aan onderwerping ^{werpis} van de ^{gustandige}
bourgeoisie, herstel van orde, ^(woordvoerders in republiek) straf voor de ~~opstand~~ ^{Fransche} die bleef ~~te~~ niets over,
dan de opkomende opstand van de kleine burgerij toe te laten; het was de
eenige redding voor de ^{bourgeoisie en hun} grondvryen. En van hun onwillige ^{door de nood gedwongen} gederfing,
van hun innerlyke haaten vrees tegen de helpers, die zy toch noodig hadden,
zijn al hun woorden en uitingen in die tijd een ^{gelyk} ~~opstand~~ echo. Rechter wat
persoonlyke afgunst van in de hoek gedrukte politici ^{(staat de felle ~~haat~~}
^{half)} ~~de~~ hartslocht van een klasse, wier (onbewust of onderbewust) klasse instinct
een uitdrukking vindt in hun redevoering, verklaringen en geschriften.
En evenso stond de ~~grootste~~ groote klasse der kleine burgerij achter
Robespierre en Danton, en de armsten, de handwerkers en arbeiders
achter Marat. ^{Wat Jauries pathetisch is} ~~de~~ haat van Robespierre noemt ^{tegen ieder die hem in de weg stond,} eerst tegen Mirabeau,
daarna tegen Lafayette, daarna tegen Brissot, is niet anders dan de haat,
die in de kleine burgerij opgroeiende tegen elke volgende groep ~~of~~ klasse, die
de revolutie tot vestiging van eigen macht, bekantlyk van eigen belag, wilde gebruiken.

De Franse revolutie was het algemeenlyk in beweging komen van alle lagen en klassen van het volk tegen het onhoudbare regime, zich onmiddellyk richtend tegen ~~de~~ de meest berliste dragers daarvan, de hofadel. In het begin gemeenschappelyk, splitst het zich telkens als een bovenste groep tracht, met een minder of meer omgevormd koningschap, de macht vast te houden en de revolutie op een zeker bereikt punt ^{stilt} te houden. Het verzet der ci-devants, van de oude heerschende klasse, die ~~stelt~~ ^{rich} daar niet ^{by neerlegt} in toestand maar ^{steeds weer} van daaruit het oude tracht te herstellen, ~~daarom~~ wekt telkens volksbewegingen op, die de ~~leiding~~ in handen van lagere groepen brengt. Steeds is dit proces niet bewust als een van onvermijdelijke klassenstrijd; het wordt gezien als een poging tot verraad van de beginselen der revolutie; in de eenige taal en begrippen.. verzamelyk, die men heeft, heet het dat een nieuwe aristocratie opkomt, dat de rijken als nieuwe aristocratie ^{geld.} optreden, om over het volk te heerschen. En die politici, die als intellectueelen opgetuomen zijn uit omgevingen, waar zij de behoeften der ~~kleine~~ burger ^{revolutie} voelden, en in hun ^{begin} ^{regering} de gevoelens van deze groep tot uitspraak brachten, zagen ~~en~~ wantrouwig hoe eerst de hervormingsgezinde kleine adel, dan de ^{opporste} rijke bourgeoisie en hooge beambten ~~de~~ de revolutie willen afsluiten in een ^{constitutioneel-} nieuwe monarchale ^{regeringsvorm} ~~heerschappij~~, met de koning ~~te samen~~, dan eindelijk de welvarende rijken-bourgeoisie de macht in handen willen nemen. En met felle kracht vielen zij hun ^{verraad aan de} ~~helden~~ ^{revolutie} ~~aan~~, hun geldzucht, hun konkelien met het hof, hun speculatie, hun ^{egoistisch} verzet tegen maatregelen om de honger der massa's te stillen. ~~De~~ ~~revolutie~~ ~~was~~ Dat was niet enkel partyhaat en heerszucht; achter dese partyhaat en heerszucht der leiders stond als drijvende kracht de felle wil van de kleinburgerlyke klassen zich staande te houden tegen een ^{verligis van} machtsbesit door de ~~gana~~ bourgeoisie. En

telkens als 't nood was en de spanning het grootst riepen zy de massa's op,
of gaven zy toe aan de drang die uit de massa's kwam, om door revolutionaire
daaden de macht te verschuiven

X UNIVERSITEIT VAN
X AMSTERDAM + + +
X =====

Amsterdam, 5 September 1949.

H 10/7a

Aan de docenten der Universiteit
van
A M S T E R D A M

Op verzoek van Curatoren doe ik U hieronder afschrift
toekomen van een schrijven van de Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen d.d. 19 Augustus j.l., betreffende
verlaging van het deviezencontingent voor Zwitserland.

De Secretaris van de Senaat,

W.G.Vegting.

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.
Afd. H.O.W. Nr. 117.257,

• 's-Gravenhage, 19 Augustus 1949.

Aan het College van Curatoren
der Gem.Universiteit
AMSTERDAM

Hierbij deel ik U mede, dat voor het aanstaande studie

In zijn levensbeschrijving van Napoleon als "constructeur" wijst Madelin er op, hoe N. vooral in zijn jeugd getroffen werd door de chaos, de wanorde van de Fr. revolutie, en zijn doel en levenswerk werd daar op te heffen, te herstellen door opbouw en ordening van boven.

Het is gewoonte van latere historici om deze wanorde uit te laten komen, waardoor ~~geen~~ ~~productie~~ productie en alle openbaar leven geremd en versloopt werd. Schuld gegeven aan ontbreken van sterke gezag, aan democratie in de politiek, aan heerschappij van "de straat", d.i. van de zelf op tredende volksmassa's.

Dit is niet anders dan ~~bedrijft~~ ^{het constructieve werk} ~~dat~~ algemeen. probleem van burgerlijke revolutie. Ze kan alleen oude heerschappij omverwerpen door de massa's in beweging te brengen; de oude "orde", d.i. het oude systeem van productie en heerschappij vernieuwen door "wanorde". Dan moet als eerste middel om massa's van de straat te krijgen, politieke democratie worden ingevoerd, of, geprotomiseerd zonder realisatie. Maar dan blijft dat in dit beginnend stadium van kapitalisme democratie niet past; massa's dan nog te rebels, Waar in praktisch kapitaal gaat heersen, zijn vormen van volksvrijheid niet bruikbaar — dat in alle details van verdere geschiedenis Fr. rev. te zien. Dat is het wat als chaos, wanorde, korrupcie te voorschijn komt. De instelling van sterke regering, gezag is dan middel om aan kapitaal de pol. vorm te geven, ~~en~~ die als basis voor hun praktisch bruikbaar is.

Maar Madelin's Boek over de Fr. rev. is een politiek schetschrift van de laagste soort: zijn scheldwoorden, zijn gebruik van losse praefjes en wisch. geheel omware voorstelling van bedreigde privileges, voorbeeld van wrede van reaktionaire bourgeois,